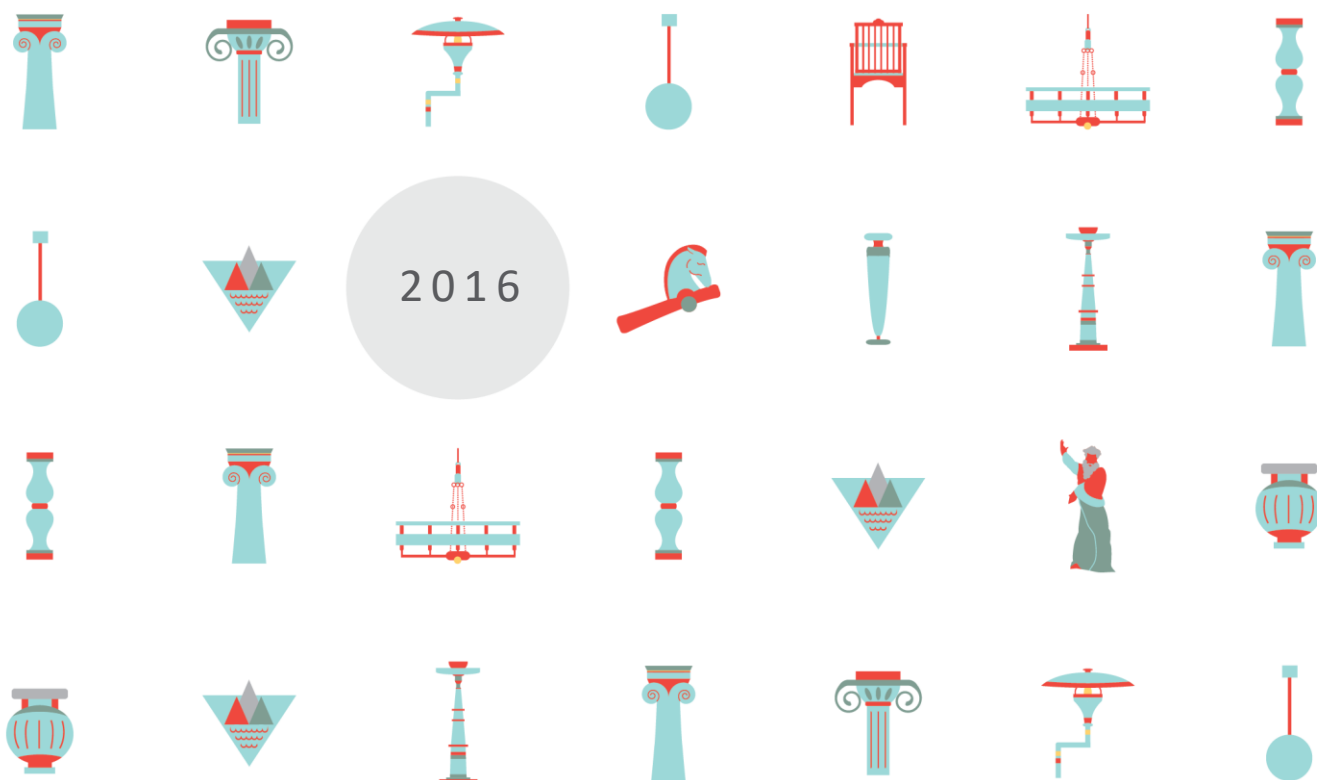

ISMN PRIROČNIK ZA UPORABNIKE

ISMN USERS' MANUAL

Fifth, revised edition (ISBN 978-92-990051-5-6)

© 2016 by International ISMN Agency
Zadnja različica izvirnega Priročnika je dostopna na spletišču
Mednarodne agencije za ISMN: <http://ismn-international.org>

ISMN PRIROČNIK ZA UPORABNIKE

© 2016 Narodna in univerzitetna knjižnica

PREVEDEL | Zoran Krstulović

LEKTORIRANJE | Suzana Šulek

OBLIKOVANJE IN RAČUNALNIŠKI PRELOM | Kabinet01 d.o., Ljubljana

ISBN 978-961-6551-65-6

IZDALA | Narodna in univerzitetna knjižnica

ZA KNJIŽNICO | Martina Rozman Salobir

Priročnik je dostopen na spletišču Narodne in univerzitetne knjižnice:
http://www.nuk.uni-lj.si/sites/default/files/dokumenti/2016/NUK_PrirocnikISMN.pdf

CIP - KATALOŽNI ZAPIS O PUBLIKACIJI

Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

655.535.28:78(035)(0.034.2)

78:655.535.28(035)(0.034.2)

ISMN [Elektronski vir] : priročnik za uporabnike / [prevedel Zoran Krstulović]. - El. knjiga. - Ljubljana : Narodna in univerzitetna knjižnica, 2016

Način dostopa (URL): http://www.nuk.unilj.si/sites/default/files/dokumenti/2016/NUK_PrirocnikISMN.pdf. -
Prevod dela: ISMN users' manual, 5th revised ed.

ISBN 978-961-6551-65-6 (pdf)

286087936

VSEBINA

PREGOVOR	7
1 OZADJE	8
1.1 STROKOVNI IZRAZI IN DEFINICIJE	9
2 KAKO JE SESTAVLJENA MEDNARODNA STANDARDNA ŠTEVILKA ZA MUZIKALIJE (ISMN)	10
2.1 ELEMENTI	10
2.1.1 PREDPONA	10
2.1.2 OZNAKA REGISTRANTA	10
2.1.3 OZNAKA ENOTE	10
2.1.4 KONTROLNA ŠTEVILKA	10
2.2 ŠTEVILO MEST V POSAMEZNEM ELEMENTU IN KAKO JIH PREPOZNAME V OZNAKI ISMN	11
3 NAMEN OZNAK ISMN	12
4 NAČELA IN POSTOPKI, KI JIH MORA UPOŠTEVATI REGISTRANT, KO OZNAČUJE SVOJE PUBLIKACIJE	13
4.1 DODELITEV OZNAKE REGISTRANTA	13
4.2 DODELJEVANJE OZNAK ENOTAM	13
4.3 ODGOVORNOST	13
4.4 REGISTER	13
4.5 ISMN KOT OZNAKA ZALOGE ALI ZALOŽNIŠKA ŠTEVILKA	13
5 REGISTRANT, KI SAM NE DODELJUJE OZNAK ISMN	14
6 UPORABA OZNAK ISMN	14
6.1 FAKSIMILIRANI PONATISI IN IZDAJE MIKROOBLIK	14
6.2 RAZLIČNE VEZAVE GLASBENIH TISKOV	15
6.3 RAZLIČNI FORMATI	15
6.3.1 PARTITURE IN PARTI	15
6.3.2 PARTITURE KOT DEL KOMPLETA	15
6.3.3 PARTI, KI SO NA RAZPOLAGO KOT SAMOSTOJNE ENOTE	16
6.3.4 PARTI, KI SO NA RAZPOLAGO KOT SAMOSTOJNE ENOTE IN V KOMPLETU	16
6.3.5 PARTI, KI SO NA RAZPOLAGO SAMO V KOMPLETU	16
6.3.6 NEKATERI PARTI SO NA RAZPOLAGO SAMOSTOJNO, NEKATERI SAMO V KOMPLETU	17
6.3.7 MNOGODELNI PAKETI	17
6.3.8 ELEKTRONSKI FORMATI	17
6.4 RAZLIČNE PRIREDBE	17
6.5 PUBLIKACIJE V VEČ ZVEZKIH	18
6.6 PUBLIKACIJE Z DOPOLNILNIM GRADIVOM	18

6.7 ANTOLOGIJE IN ODLOMKI.....	18
6.8 STAREJŠA ZALOGA.....	18
6.9 ODKUPLJENE PRAVICE DRUGIH REGISTRANTOV	19
6.10 SOZALOŽNIŠKE IZDAJE	19
6.11 PRODAJA ALI DISTRIBUCIJA PREK POSREDNIKOV	19
6.12 REGISTRANTI Z VEČ KOT ENIM KRAJEM DELOVANJA	19
6.13 PREPOVED PONOVNE UPORABE OZNAKE ISMN	19
7 TISKANJE IN OBJAVLJANJE OZNAK ISMN	20
7.1 TISKANJE OZNAK ISMN NA GLASBENIH PUBLIKACIJAH	20
7.1.1 MESTO OZNAKE ISMN.....	20
7.1.2 CELOTEN SEZNAM OZNAK ISMN ZA DOLOČENO PUBLIKACIJO	21
7.2 TISKANJE OZNAK ISMN V STROJNO ČITLJIVI OBLIKI.....	22
7.3 Izdelava trinajstmestne črtne kode – navodila za izdelovalce tiskarskega filma.....	22
7.4 Objavljanje oznak ISMN	23
8 UPRAVLJANJE SISTEMA ISMN	23
8.1 Mednarodno upravljanje	23
8.2 Nacionalno ali regionalno upravljanje	24
9 ISMN IN DRUGE MEDNARODNE STANDARDNE ŠTEVILKE	26
9.1 ISBN.....	26
9.2 ISSN	27
9.3 ISRC	27
9.4 ISWC.....	28
9.5 ISAN.....	28
9.6 DOI	29
9.7 URN	29
9.8 ISNI.....	29
10 DODATEK – DESETMESTNA OZNAKA ISMN	31
10.1 Preoblikovanje oznake ISMN	31
PRILOGA.....	31
B.1 Minimalni nabor metapodatkov za oznako ISMN	32
B.2 ONIX.....	33

PREDGOVOR

Oznaka ISMN (Mednarodna standardna številka za muzikalije) je bila v več kot dvajsetih letih obstoja precej uspešna. Devetinpetdeset agencij za ISMN, ki predstavljajo nekaj več držav in regij, je danes aktivnih članic sistema. Želeli bi si le še več uporabe v glasbenem svetu, tako kot to opažamo v skupnosti ISBN. Glasbenega založništva in uporabe notnega tiska na nevezanih polah (sheet music) ne moremo zlahka primerjati s svetom knjig – muzikalije naslavlja izbrano, glasbeno izobraženo občinstvo, tudi zgodovinsko pogojeno okolje je drugačno v državah z daljšo glasbeno tradicijo. Nedvomno se danes globalizacija odraža skozi rast internetnih ponudnikov, ki ponujajo velike količine glasbenih izdaj in si tako prizadevajo premostiti vrzel med državami z daljšo glasbeno tradicijo in ljubitelji glasbe po vsem svetu. Oznaka ISMN je lahko idealen označevalec za gradiva na internetu, še posebej, ker je združljiv z bolj specializiranimi sistemi identifikacije.

Zadnja revizija standarda ISMN je oznako ISMN spremenila v trinajstmestno število ter ga tako uskladila s standardom ISBN. Skupnost uporabnikov je spremembo dobro sprejela, kar je zagotovilo trdno osnovo za nadaljnje plodno sodelovanje z Mednarodno agencijo za ISBN.

Pričujoča izdaja Priročnika prinaša večjo spremembo – govori o registrantih namesto o založnikih. Razlog je v tem, da poleg tržno usmerjenih založnikov v glasbenem sektorju obstaja še precejšnje število glasbenih ustvarjalcev, ki razširjajo svoja dela po različnih medijih, zato je vprašljivo, ali jih lahko obravnavamo kot založnike v običajnem pomenu te dejavnosti. V nekaterih državah, ki imajo založništvo urejeno z zakonom, je vsekakor možno, da ti ustvarjalci ne bi bili obravnavani kot založniki.

Ta različica Priročnika ne obravnava elektronskih oblik založništva in licenciranja. Razloga sta dva. Na eni strani so izkušnje zadnjih let pokazale, da je tehnološki razvoj zelo hiter in je tisto, za kar se danes zdi, da zahteva posebno obravnavo, čez leto dni že lahko pozabljeno. Na drugi strani, in to je glavni razlog, pa so pravila za dodeljevanje oznake ISMN enaka za vse muzikalije in niso odvisna od oblike izdelka. Če upoštevamo široko uporabo elektronskih poti razširjanja muzikalij, potem je dodeljevanje oznake ISMN takim izdelkom zelo zaželeno.

Priročniki za uporabnike niso statični, so nenehno v procesu revizije, da bi lahko bili čim bolj uporabni in prilagojeni trenutnim potrebam. Zato tudi sedanja izdaja še zdaleč ni dokončna – zadnja različica bo dostopna na spletni strani Mednarodne agencije za ISMN (<http://ismn-international.org>).

Hartmut Walravens | Berlin, januar 2016

1 | OZADJE

Potem ko se je sistem ISBN izkazal kot zelo uporabno in učinkovito orodje pri poslovanju s knjigo, so se tudi glasbeni založniki začeli zavzemati za podobno standardno številko, namenjeno muzikalijam. Razprava je zavirala polemika o tem, ali bo preprosta identifikacijska številka zadoščala ali pa bo potrebna bibliografska oznaka, ki bo predstavljala, med drugim, tudi vez med partituro in posameznimi parti. Ko je britanska podružnica Mednarodnega združenja glasbenih knjižnic, arhivov in dokumentacijskih centrov (International Association of Music Librarians, Archives and Documentation Centres – IAML – UK Branch) Mednarodni agenciji za ISBN podala predlog o desetmestnem številu brez bibliografskih oznak in je bila shema objavljena v *ISBN Review*, je takoj požela široko odobravanje. Odbor ISO/TC 46 je uradno sprejel predlog kot delovni načrt in tako je bilo po intenzivnih razpravah med evropskimi in ameriškimi založniki in strokovnjaki na srečanju evropskih in severnoameriških strokovnjakov v Ottawi doseženo soglasje. Glavna argumenta, ki sta ovrгла zamisel o bibliografski oznaki, sta bila dolgoletna izkušnja s sistemom ISBN in možnost enostavne vključitve desetmestne oznake v trinajstmestni mednarodni sistem črtnih kod z razširitvijo predpon enkratne oznake za knjige (angl. »*Bookland field*«).

Delovne skupine ISO so v rekordnem času pripravile osnutek sistema ISMN; osnutek je bil uradno dostopen že konec leta 1993, ko je bil objavljen v Ženevi.

Sistem ISMN ponuja možnost popolne racionalizacije poslovanja glasbenega založništva in trgovanja, in sicer tako na področju glasbe kot tudi na področju glasbenih knjižnic.

Izvirno je bil ISMN desetmestni sistem (glej tudi poglavje 10 Dodatek – desetmestna oznaka ISMN). Leta 2008 je bil ISMN preoblikovan v trinajstmestni sistem. Oznaka ISMN se začne s predpono »979«, tj. predpono EAN za knjige (EAN/Bookland), ki ji sledi »0« (ničla). »0« (ničla) je nadomestila prvotno oznako »M« v desetmestnem sistemu. Vsako trinajstmestno število ISMN se začne z 979-0.

Za razliko od sistema ISBN v standardu ISMN ni skupinske oznake, saj glasbo obravnavamo kot mednarodni pojav.

Stara desetmestna oznaka ISMN, ki je spremenjena v trinajstmestno, obdrži isto kontrolno številko. (Prosimo, upoštevajte: postopek se razlikuje od pretvorbe stare desetmestne številke ISBN v trinajstmestno – tu je pretvorba možna le s ponovnim izračunom kontrolne številke.

1.1 | STROKOVNI IZRAZI IN DEFINICIJE

V tem dokumentu se uporabljajo spodnji izrazi in definicije.

Izdaja	Vsi izvodi muzikalij, izdelani iz istega izvornika, ki jih je založila pravna ali fizična oseba oziroma skupina le-teh. Zajema izvode za prodajo, izposajo, brezplačne izvode ali pa je namenjena zgolj zaščiti intelektualne lastnine.
Enota	Izdaja muzikalije ali njenih ločeno razpoložljivih sestavnih delov.
Muzikalija	Grafična predstavitev glasbe v katerikoli obliki.
Kontrolna številka	Zadnja številka v nizu ISMN, ki je prek posebnega matematičnega algoritma v odnosu z vsemi predhodnimi številkami oznake in ki jo lahko uporabimo za verifikacijo točnosti niza ISMN.
Oblika izdelka	Fizične ali digitalne značilnosti publikacije, ki označujejo publikacijo kot izdelek. Npr. ista izdaja publikacije se lahko pojavi kot izdelek v različnih oblikah: v trdi vezavi, v Braillovi pisavi, kot datoteka s končnico .pdf ali .html itd.
Predpona ISMN	Predpona GS1. Edinstven niz treh števil, ki ga je določil GS1 Global Office ter dodelil izključno Mednarodni agenciji za ISMN.
Registrant	Oseba ali organizacija, ki je pri pooblaščenih agenciji za ISMN zaprosila in prejela oznako ISMN za objavo muzikalije. Registrant je običajno založnik publikacije, vendar je izjemoma lahko tudi posrednik, ki deluje v imenu založnika ali namesto njega.

2 | KAKO JE SESTAVLJENA MEDNARODNA STANDARDNA ŠTEVILKA ZA MUZIKALIJE (ISMN)

Mednarodna standardna številka za muzikalije (ISMN) je sestavljena iz predpone »979-0«, ki ji sledi devet števil. Kadarkoli je ta oznaka natisnjena ali zapisana, je pred številkami še akronim »ISMN«. Poleg akronima »ISMN« se lahko v državah, kjer ne uporabljajo latinične pisave, doda še okrajšava v lokalni pisavi.

2.1 | ELEMENTI

Oznaka ISMN je razdeljena na štiri elemente, dva od teh sta spremenljive dolžine. Kadar je oznaka ISMN natisnjena, so posamezni elementi med seboj ločeni z vezajem ali s presledkom. V nadaljevanju so naštet štiri elementi oznake ISMN.

2.1.1 | PREDPONA

Predpona »979-0« razlikuje oznako ISMN od oznake ISBN. »Predpona 979« uvaja oznako za knjigo (»Bookland field«) znotraj sistema črtnih kod EAN (GS1), »0« pa je prva od desetih števil celotnega obsega, določenega za oznako ISMN.

2.1.2 | OZNAKA REGISTRANTA

Ta element identificira posameznega založnika/registranta. Označuje registranta določene glasbene publikacije. Registrantom z zelo velikim številom izdaj so dodeljene krajše, registrantom z manjšim številom izdaj pa daljše oznake registranta (glej poglavje 2.2).

2.1.3 | OZNAKA ENOTE

Element identificira izdajo muzikalije, ki je lahko partitura, žepna partitura, komplet partov za pihala, part oboe itd. Glede na standard je enota vsak sestavni del glasbene publikacije, ki je dostopen ali dobavljiv samostojno oziroma se prodaja samostojno.

Registrant dodeli oznako posamezni enoti znotraj razpona, ki mu je bil dodeljen. Dolžina oznake enote bo obratno sorazmerna dolžini oznake registranta.

Oznake enot običajno dodeljujejo registranti sami (za registrante, ki oznak ne dodeljujejo sami, glej poglavje 5). Registranti, ki s svojim razponom števil razpolagajo samostojno, lahko oznake enot uporabijo že pri načrtovanju svojih tiskanih glasbenih izdaj ali pa s temi oznakami označijo zgolj material za izposajo itd.

2.1.4 | KONTROLNA ŠTEVILKA

Kontrolna številka je izračunana po algoritmu modula 10 z izmenjujočimi se utežmi 1 in 3, dodeljenimi od leve proti desni, začenši z »9«.

To pomeni, da vsako od prvih dvanajstih števil oznake ISMN (brez kontrolne številke) množimo po vrsti z izmenjujočima se številoma 1 in 3, in sicer od leve proti desni. Vsota tako dobljenih zmnožkov in kontrolne številke mora biti deljiva z 10 in brez ostanka.

Na primer

	predpona				oznaka registranta				oznaka enote				kontrolna številka
	9	7	9	0	3	4	5	2	4	6	8	0	5
uteži	1	3	1	3	1	3	1	3	1	3	1	3	
zmnožki	9	21	9	0	3	12	5	6	4	18	8	0	=95

vsota: $95 + 5 = 100 \rightarrow 5 =$ kontrolna številka

Ker je število 100 deljivo z 10 brez ostanka, je oznaka 979-0-3452-4680-5 veljavna Mednarodna standardna številka za muzikalije.

2.2 | ŠTEVILO MEST V POSAMEZNEM ELEMENTU IN KAKO JIH PREPOZNA MOŽNO V OZNAKI ISMN

Število mest v oznaki registranta in oznaki enote je spremenljivo, čeprav jih je skupaj vedno osem. Teh osem števil sestavlja skupaj s predpono »979-0« in kontrolno številko celoto trinajstih številk oznake ISMN.

Registrantom z večjo založniško produkcijo bodo dodeljene tri- ali štirimestne oznake. Registrantom z manjšo produkcijo bodo dodeljene pet-, šest- ali sedemestne oznake. Naslednja tabela kaže možno razdelitev oznak registranta v odnosu do skupnega števila razpoložljivih oznak za identifikacijo enote:

oznaka registranta			skupno število razpoložljivih oznak za identifikacijo enote
000	-	099	1000000
1000	-	3999	10000
40000	-	69999	1000
700000	-	899999	100
9000000	-	9999999	10

Zaradi lažjega branja elementov v tisku so štirje elementi oznake ISMN ločeni med seboj s presledki ali z vezaji. Vendar se ta ločila ne obdržijo v računalniškem zapisu, ki elemente prepozna na podlagi določenega razporeda števil.

Če pogledamo oznako ISMN 9790299102349, vidimo, da oznaka registranta ne more biti 299 ali 29910, lahko pa obstaja registrant z oznako 2991. Že hiter pogled na razpon identifikatorjev kaže, da je oznaka registranta tega primera lahko le 2991.

3 | NAMEN OZNAK ISMN

Oznake ISMN uporabljamo za identifikacijo muzikalij, pa naj bodo le-te namenjene prodaji, izposoji, razpoložljive brezplačno ali izdelane zgolj zaradi zaščite avtorskih pravic.

Dodelitev oznake ISMN muzikaliji ne bo imela nobenega pomena ali teže kot zakoniti dokaz o lastniških pravicah te publikacije.

Oznake ISMN ne uporabljamo za zvočne ali video posnetke (razen v redkih primerih, naštetih v nadaljevanju). Za označevanje posameznih zvočnih posnetkov uporabljamo Mednarodno standardno oznako posnetka (International Standard Recording Code – ISRC), za avdiovizualna dela pa Mednarodno standardno številko avdiovizualnega dela (International Standard Audiovisual Number – ISAN). Oznak ISMN ne uporabljamo za knjige o glasbi, ki dobijo Mednarodno standardno knjižno številko (ISBN) (o uporabi različnih standardnih oznak glej poglavje 9).

Vsakemu samostojno razpoložljivemu sestavnemu delu publikacije mora biti dodeljena njegova lastna oznaka ISMN. Enote, ki jim dodelimo oznake ISMN, so:

- partiture;
- žepne (študijske) partiture;
- pevske partiture;
- kompleti partov;
- posamezni parti, razpoložljivi samostojno;
- izdaje popularne glasbe;
- antologije;
- drugi nosilci, kadar so sestavni del muzikalije (npr. trak s posnetkom, ki predstavlja enega izmed »partov« skladbe);
- besedila pesmi, objavljena skupaj z muzikalijo;
- komentarji, objavljeni skupaj z muzikalijo (tudi če so razpoložljivi samostojno);
- pesmarice (po presoji) (glej poglavje 9.1);
- mikrooblike glasbenih publikacij;
- glasbene publikacije v Braillovi pisavi;
- elektronske objave muzikalij.

Za knjige o glasbi glej naslednji seznam. Publikacije, ki jim ne dodelimo oznake ISMN, so:

- knjige o glasbi, razen če vsebujejo notne primere;
- samostojni zvočni ali video posnetki (vključno s posnetki na računalniškem mediju);
- serijske publikacije in zbirke kot celote, za razliko od samostojnih zvezkov znotraj zbirke (glej poglavje 9.2).

4 | NAČELA IN POSTOPKI, KI JIH MORA UPOŠTEVATI REGISTRANT, KO OZNAČUJE SVOJE PUBLIKACIJE

4.1 | DODELITEV OZNAKE REGISTRANTA

Oznako registranta dodeli registrantu nacionalna ali regionalna agencija za ISMN, ki mu določi tudi razpoložljivo število mest za oznake enot. Število mest za oznake enot bo odvisno od dolžine oznake registranta. Da bi registrantu določili najustreznejšo oznako, mora registrant agenciji posredovati čim več informacij o svoji založniški produkciji, o preteklih, sedanjih in prihodnjih založniških programih. (Za registrante z več sedeži glej poglavje 6.12.)

4.2 | DODELJEVANJE OZNAK ENOTAM

Registranti so odgovorni za dodeljevanje oznak posameznim enotam, ki jih izdajajo. Priporočljivo je, da je oznaka ISMN enoti dodeljena v trenutku, ko se začne proces fizične izdelave te enote.

4.3 | ODGOVORNOST

Registrant mora določiti osebo, ki bo skrbela za dodeljevanje oznak ISMN in ustrezno uporabo pravil.

4.4 | REGISTER

Vsak registrant mora voditi register dodeljenih oznak ISMN. Register mora vsebovati oznako ISMN, podatke o avtorju, naslovu in obliki publikacije (kjer je primerno).

Ko je imenu avtorja dodeljen identifikator, kot je Mednarodna standardna oznaka imena (International Standard Name Identifier – ISNI) (glej poglavje 9.8), je to priporočljivo zabeležiti v registru.

4.5 | ISMN KOT OZNAKA ZALOGA ALI ZALOŽNIŠKA ŠTEVILKA

Registranti lahko uporabijo ali prilagodijo oznake ISMN kot številke zaloge ali založniške številke. Registranti, ki želijo istočasno z ISMN obdržati tudi svoj lastni sistem označevanja zalog ali številčenja svojih izdaj, bodo morali sami poskrbeti za prevajanje med različnimi sistemi številčenja.

5 | REGISTRANT, KI SAM NE DODELJUJE OZNAK ISMN

Če se registrant odloči, da iz kakršnegakoli razloga ne bo sam prevzel odgovornosti za dodeljevanje oznak ISMN svojim izdajam, ima nacionalna ali regionalna agencija za ISMN dve možnosti.

- Agencija lahko določi blok oznak za različne registrante in številči vse naslove znotraj tega razpona, ne glede na registranta. V takem primeru oznaka ISMN ne bo identificirala registranta posameznega naslova. *Ta postopek se izrecno priporoča samo za registrante, ki le občasno izdajo kak naslov in za katere predvidevamo, da se verjetno nikoli ne bodo znašli v položaju, da bi sami dodeljevali oznake ISMN.*
- Agencija lahko prevzame odgovornost za dodelitev oznake registrantu oziroma za blok oznak ISMN, povezanih z oznako registranta, dodeli številko posamezni izdaji in obvesti registranta o dodeljeni številki še pred izidom publikacije. *V tem primeru je oznaka ISMN, če se registrant strinja, lahko natisnjena na publikaciji. Pričakuje se, da bo tak registrant sčasoma prevzel polno odgovornost za dodeljevanje lastnih oznak.*

6 | UPORABA OZNAK ISMN

Posebna oznaka ISMN mora biti dodeljena vsaki različni izdaji neke enote. Izrecno pa je treba dodeliti novo oznako ISMN v primeru:

- sprememb glasbene ali literarne vsebine nekega dela, razen če gre za manjše popravke;
- sprememb literarnega besedila, ki skupaj z objavljenim glasbenim delom tvori neločljivo celoto;
- dodanega, umaknjene ali spremenjenega prevoda literarnega besedila; novo oznako ISMN moramo dodeliti, četudi se besedilo samo in/ali glasba nista spremenila;
- bistvene spremembe fizične oblike enote z namenom ustvariti novo celotno študijsko ali žepno partituro.

Nespremenjenemu natisu ali nespremenjenemu ponatisu iste enote v istem formatu in istega registranta ne smemo dodeliti nove oznake ISMN (razen v primeru spremenjene vezave, kot je določeno v poglavju 6.2). Tudi na zahtevo izdelani reprodukciji iz istega izvornika, četudi je opremljena z novim datumom izida, ne dodelimo nove oznake ISMN.

Zaradi spremembe cene ni treba dodeliti nove oznake ISMN.

6.1 | FAKSIMILIRANI PONATISI IN IZDAJE MIKROOBLIK

Faksimiliranemu ponatisu, ki ga izda drug registrant, mora biti dodeljena posebna oznaka ISMN. Izdaji mikrooblike mora biti vedno dodeljena posebna oznaka ISMN.

6.2 | RAZLIČNE VEZAVE GLASBENIH TISKOV

Posebna oznaka ISMN mora biti dodeljena vsaki različni vezavi, v kateri je posamezni naslov objavljen, četudi je vsebina popolnoma enaka. Tako imata na primer trdo in mehko vezani izdaji istega naslova vsaka svojo oznako ISMN.

Partitura (broširana vezava)	= 4 oznake ISMN
Partitura in komentar (v škatli)	
Klavirski izvleček (broširana vezava)	
Klavirski izvleček (platnena vezava)	
Partitura za izvajanje (broširana vezava)	= 2 oznaki ISMN
Partitura za izvajanje (brez ovoja)	

Kadar je vsebina enote nespremenjena, sprememba likovne opreme ali sprememba barve in druge manj pomembne spremembe v vezavi med enim in naslednjimi natisi ne predstavljajo spremembe v vezavi in zato nova oznaka ISMN ni upravičena. (Za različne formate muzikalij v elektronski obliki glej poglavje 6.3.8.)

6.3 | RAZLIČNI FORMATI

Posebna oznaka ISMN mora biti dodeljena vsakemu sestavnemu delu publikacije, ki se prodaja samostojno oziroma ga je mogoče kako drugače samostojno pridobiti.

Zelo je priporočljivo, da je na enem ali več delih take publikacije naveden seznam vseh oznak ISMN, ki so bile dodeljene posameznim sestavnim delom (glej poglavje 7.1).

6.3.1 | PARTITURE IN PARTI

V publikaciji, ki jo sestavljajo partiture in parti, mora biti posebna oznaka ISMN dodeljena partituri, kompletu partov kot celoti in vsakemu posameznemu partu (če je na razpolago kot samostojna enota).

Partitura	= 4 oznake ISMN
Klavirski izvleček	
Komplet zborovskih partov	
Posamezni zborovski part	

6.3.2 | PARTITURE KOT DEL KOMPLETA

Če je partitura na razpolago samo kot enota znotraj kompleta in ne kot enota, ki se prodaja samostojno, mora imeti ta enota isto oznako ISMN, kot jo ima celota.

Klavirski izvleček in dva parta na razpolago le kot komplet	= 1 oznaka ISMN
---	-----------------

Če pa se predvideva, da bo partitura sčasoma na razpolago tudi kot samostojna enota, ji mora biti dodeljena lastna oznaka ISMN.

Če je partitura na razpolago kot samostojna enota in kot del kompleta, mora biti partituri dodeljena lastna oznaka ISMN.

Partitura	
Partitura in parti, komplet	= 2 oznaki ISMN

Partitura bo imela svojo oznako ISMN, prav tako komplet partiture s parti.

6.3.3 | PARTI, KI SO NA RAZPOLAGO KOT SAMOSTOJNE ENOTE

Oznaka ISMN mora biti dodeljena vsakemu posebej natisnjenemu partu, ki je razpoložljiv kot samostojna enota.

Part za I. violino	
Part za II. violino	
Part za violo	
Part za violončelo	= 4 oznake ISMN

6.3.4 | PARTI, KI SO NA RAZPOLAGO KOT SAMOSTOJNE ENOTE IN V KOMPLETU

Če so samostojno natisnjeni parti istočasno na razpolago v kompletu in kot samostojne enote, mora biti oznaka ISMN dodeljena tako kompletu kakor tudi vsakemu posamezno natisnjenemu partu.

Part za violino	
Part za violo	
Part za violončelo	
Komplet partov	= 4 oznake ISMN

6.3.5 | PARTI, KI SO NA RAZPOLAGO SAMO V KOMPLETU

Če posamezni instrumentalni ali vokalni parti niso na razpolago kot samostojne enote, ampak samo v kompletu, dodelimo oznako ISMN samo kompletu partov, posamezno natisnjen part pa dobi isto oznako ISMN, kot jo ima komplet:

Partitura	
Komplet partov	= 2 oznaki ISMN

Partitura bo imela svojo oznako ISMN, vsak posamezni part pa bo dobil samo oznako ISMN celotnega kompleta partov.

Opomba: posameznim partom, ki so na razpolago samo v kompletu, bo dodeljena lastna oznaka ISMN le, če bodo in ko bodo na razpolago tudi posamezno.

6.3.6 | NEKATERI PARTI SO NA RAZPOLAGO SAMOSTOJNO, NEKATERI SAMO V KOMPLETU

Če so nekateri od posebej natisnjenih partov v kompletu na razpolago kot samostojne enote, drugi pa samo v kompletu, bo vsakemu izmed samostojno razpoložljivih partov dodeljena lastna oznaka ISMN kot samostojni enoti, ostali parti pa dobijo oznako ISMN kompleta, ki mu pripadajo.

Partitura	
Celotni komplet partov	
Komplet partov (razen godalnih)	
Part za I. violino	
Part za II. violino	
Part za violončelo / kontrabas	= 6 oznak ISMN

6.3.7 | MNOGODELNI PAKETI

Kadar je posamezna samostojna enota na razpolago tudi v paketu, ki vsebuje samo več kopij te enote, celotnemu paketu dodelimo lastno enkratno oznako ISMN.

Letak, posamezna kopija	
Letak, paket 100 kopij	= 2 oznaki ISMN

6.3.8 | ELEKTRONSKI FORMATI

Muzikalija na nevezanih listih v elektronski obliki bo obravnavana enako kot tiskano gradivo. Če obstaja možnost spletnega prenosa različnih formatov, so, da bi se izognili zmedi, priporočljive različne oznake ISMN.

6.4 | RAZLIČNE PRIREDBE

Če registrant izda naslov v več kot eni priredbi ali različici, mora biti vsaki priredbi ali različici dodeljena posebna enkratna oznaka ISMN:

Klavir solo	
Različica za dva klavirja	
Priredba za orgle solo	= 3 oznake ISMN
Visoki glas	
Srednji glas	= 2 oznake ISMN

6.5 | PUBLIKACIJE V VEČ ZVEZKIH

Oznaka ISMN mora biti dodeljena tako celotnemu kompletu publikacije v več zvezkih kakor tudi vsakemu posameznemu zvezku v kompletu (glej poglavje 9.2).

Zvezek I–III (komplet)		= 4 oznake ISMN
Zvezek I		
Zvezek II		
Zvezek III		
Partitura in revizijsko poročilo (komplet)		= 3 oznake ISMN
Partitura		
Revizijsko poročilo (na razpolago samostojno)		

Če je eden izmed zvezkov tiskano besedilo, mu lahko dodelimo tudi oznako ISBN.

6.6 | PUBLIKACIJE Z DOPOLNILNIM GRADIVOM

Kadar vsebuje objavljena muzikalija dopolnilno gradivo, kot so samostojno izdana besedila pesmi ali verzi, komentar in podobno ter so te enote v prodaji le v paketu, dodelimo dopolnilnemu gradivu isto oznako ISMN kot publikaciji, ki jo to gradivo dopolnjuje:

Partitura		= 4 oznake ISMN
Klavirski izvleček		
Komplet zborovskih partov		
Posamezni zborovski part		

Če je (so) dopolnilno(-a) gradivo(-a) v prodaji posamezno in v kompletu, obravnavamo celotno publikacijo kot publikacijo v več zvezkih (glej poglavje 6.5).

6.7 | ANTOLOGIJE IN ODLOMKI

Antologijam in odlomkom moramo dodeliti lastne oznake ISMN, ne glede na to, ali so bile enote v antologiji ali v obsežnejšem delu že kdaj objavljene ali pa so na tržišču že zdavnaj pošle.

Oznaka ISMN, ki jo je enota že imela v kakšni prejšnji izdaji, je lahko navedena na novi publikaciji, npr. na dnu prve strani vsake skladbe. Take oznake ISMN morajo biti jasno ločene od oznake nove izdaje.

6.8 | STAREJŠA ZALOGA

Registrantom priporočamo, da začnejo z oznakami ISMN označevati tudi svoje publikacije iz dosedanje zaloge in oznake objavljati v svojih katalogih. Prav tako naj na tako enoto natisnejo oznako ISMN ob njenem prvem možnem ponatisu.

6.9 | ODKUPLJENE PRAVICE DRUGIH REGISTRANTOV

Kadar je registrant ali posrednik z izključno prodajno pravico kupil pravice za glasbeno delo od drugega založnika in objavil to delo kot svojo izdajo, mora biti tej izdaji dodeljena oznaka ISMN novega registranta. Če je te pravice kupilo več registrantov, vsak za svoje območje, bo vsak registrant delu dodelil tudi svojo oznako ISMN.

6.10 | SOZALOŽNIŠKE IZDAJE

Publikacijam, izdanim v sozaložništvu ali kot skupni natis z drugimi registranti, lahko dodelimo oznako ISMN za vsakega v projektu sodelujočega registranta. V publikaciji morajo biti natisnjene in jasno razvidne oznake ISMN vseh registrantov. Samo oznaka ISMN registranta, odgovornega za distribucijo, bo natisnjena na publikaciji kot črna koda.

6.11 | PRODAJA ALI DISTRIBUCIJA PREK POSREDNIKOV

V skladu z načeli sistema ISMN dobi vsaka posamezna izdaja, ki jo izda določen registrant, samo eno oznako ISMN. Ta oznaka ISMN se ohrani ne glede na to, kje oziroma kdo glasbeno publikacijo distribuira ali prodaja. Distributer lahko dodeli oznako samo v naslednjih izjemnih okoliščinah:

ko je izdajo muzikalije uvozil izključni distributer ali edini posrednik z območja, ki še ni vključeno v sistem ISMN in zato izdaji ni bila dodeljena oznaka ISMN; v tem primeru distributer lahko dodeli oznako ISMN;

ko je izdajo muzikalije uvozilo več distributerjev z območja, ki še ni vključeno v sistem ISMN in zato izdaji ni bila dodeljena oznaka ISMN; v tem primeru lahko oznako ISMN dodeli nacionalna ali regionalna agencija za ISMN, katere člani so ti distributerji.

6.12 | REGISTRANTI Z VEČ KOT ENIM KRAJEM DELOVANJA

Registrant, ki deluje v več krajih, ki so navedeni na publikaciji, bo publikaciji dodelil samo eno oznako ISMN.

Registrant, ki deluje v več jasno ločenih podružnicah v različnih krajih, ima lahko posebno oznako registranta za vsako podružnico. Kljub temu ima publikacija samo eno oznako ISMN; dodeli jo podružnica, ki je za publikacijo odgovorna.

6.13 | PREPOVED PONOVNE UPORABE OZNAKE ISMN

Oznaka ISMN, ki je enkrat že bila dodeljena, se pod nobenim pogojem ne sme ponovno uporabiti. To načelo je izrednega pomena, saj se s tem izognemo zmedi. Če je oznaka nepravilno dodeljena, mora biti črtana s seznama uporabnih oznak in se ne sme dodeliti drugemu naslovu. Registranti bodo imeli v svojih razponih številke na voljo dovolj oznak ISMN, zato bo izguba teh številke nepomembna.

Registranti morajo nacionalni ali regionalni agenciji poslati seznam brisanih številke in z njimi povezanih naslovov.

7 | TISKANJE IN OBJAVLJANJE OZNAK ISMN

Oznaka ISMN mora biti zapisana na sami enoti. To je ključno za učinkovito delovanje sistema oznak ISMN, ki naj bodo vedno natisnjene z lahko čitljivo tipografijo (9 pik ali več).

7.1 | TISKANJE OZNAK ISMN NA GLASBENIH PUBLIKACIJAH

7.1.1 | MESTO OZNAKE ISMN

- Oznaka ISMN mora biti natisnjena na hrbtni strani partiture ali parta.
- Oznaka ISMN naj bo, če je izvedljivo, natisnjena tudi skupaj z obvestilom o avtorski pravici.
- Če oznake ISMN ni možno natisniti na nobenem od teh mest, naj bo natisnjena na katerem drugem vidnem mestu (npr. na dnu prve strani skladbe).
- Kadar je enota posamezen list, naj bo oznaka ISMN natisnjena le na enem mestu na enoti.
- Če enota vključuje prikaz vsebine, shranjene v elektronski obliki (npr. spletna publikacija), se mora oznaka ISMN pojaviti na strani ali zaslonu, ki prikazuje naslov, ali na njegovem ustrezniku (npr. na zaslonu, ki se prikaže pri prvem dostopu do vsebine in/ali na zaslonu, ki prinaša obvestilo o avtorski pravici).
-
- Vsak zvezek kompleta v več zvezkih mora imeti seznam vseh oznak ISMN, ki pripadajo posameznemu zvezku, in seznam oznak ISMN, ki pripadajo kompletu kot celoti. Enota znotraj kompleta mora imeti tudi seznam oznak ISMN za vsako od posameznih enot v kompletu.
- Kadar je enota antologija, mora biti oznaka ISMN antologije jasno ločena od drugih oznak ISMN, ki so lahko natisnjene na posameznih enotah antologije.
- Če je enota poleg oznake ISMN označena še s katerim drugim identifikatorjem, naj bodo vse oznake natisnjene druga ob drugi. Pred vsako mednarodno standardno številko naj bo ustrezen akronim (npr. črke ISBN, ISSN, ISRC, ISAN, ISWC ali ISMN).

7.1.2 | CELOTEN SEZNAM OZNAK ISMN ZA DOLOČENO PUBLIKACIJO

Zelo priporočljivo je, da je vsaj na eni enoti naveden seznam vseh oznak ISMN, ki so bile dodeljene posameznim sestavnim delom publikacije, z dodanimi ustreznimi pojasnili. Če je le mogoče, naj bo identičen seznam naveden še na kateri drugi enoti oziroma enotah te publikacije.

Primeri:

- ISMN 979-0-3217-6543-6 (partitura¹)
- ISMN 979-0-3217-6544-3 (klavirski izvleček)
- ISMN 979-0-3217-6545-0 (komplet partov)

Ta seznam mora biti objavljen vsaj na partituri, priporočljivo pa je, da je objavljen tudi na klavirskem izvlečku ali celo na vsakem partu.

- ISMN 979-0-3217-6546-7 (partitura, vezana)
- ISMN 979-0-3217-6547-4 (partitura, broširana)

Ta seznam naj bo objavljen na trdo vezani in na broširani partituri.

- ISMN 979-0-3217-6548-1 (komplet)
- ISMN 979-0-3217-6549-8 (zv. 1)
- ISMN 979-0-3217-6550-4 (zv. 2)
- ISMN 979-0-3217-6551-0 (zv. 3)

Ta seznam naj bo naveden v vseh treh zvezkih; v vsakem zvezku mora biti navedena vsaj oznaka ISMN za celoto in oznaka ISMN za ustrezni zvezek. Za publikacijo v več zvezkih glej poglavje 6.5.

Če je komplet partov distribuiran v ovoju, mora biti na ovoju natisnjena oznaka ISMN za komplet. Če so parti na razpolago posamično, morajo biti na ovoju natisnjene oznake ISMN vseh posameznih partov.

¹ Pojasnjevalni izrazi so ilustrativni in ne predpisani. Navajamo jih v jeziku publikacije.

7.2 | TISKANJE OZNAK ISMN V STROJNO ČITLJIVI OBLIKI

Za namen optičnega prepoznavanja znakov (optical character recognition – OCR) naj bo oznaka ISMN natisnjena v formatu OCR-B. Zaradi hitrega širjenja branja črtnih kod po vsem svetu je postala priporočljiva uporaba trinajstmestne črtne kode. Vse črtne kode se začnejo z nacionalnim identifikatorjem, razen tistih na knjigah, serijskih publikacijah in muzikalijah. Zaradi mednarodnega omrežja knjižnega trga so predpone 978 in predpone od 979-1 do 979-9 za knjige, 979-0 za muzikalije in 977 za serijske publikacije mišljene kot oznake za knjige (angl. »bookland«).

Trinajstmestna oznaka ISMN se ujema z oznako ISMN (angl. »bookland ISMN«), izdelano za namen črtne kode.

Oznaka ISMN, natisnjena kot črna koda, je prikazana na spodnji sliki.

ISMN 979-0-9009086-3-6

7.3 | IZDELAVA TRINAJSTMESTNE ČRTNE KODE – NAVODILA ZA IZDELOVALCE TISKARSKEGA FILMA

Pri izdelavi tiskarskega filma za natis kode na publikaciji je treba upoštevati naslednje postopke:

s pomočjo kontrolne številke preverimo pravilnost oznake ISMN, ki jo je dodelil registrant; s tem se izognemo napakam pri prepisovanju ali prenosu (glej algoritem za izračun kontrolne številke oznake ISMN);

natisnemo:

oznako ISMN v berljivem številčnem zapisu (OCR-B),

oznako ISMN za knjige (angl. »ISMN bookland«) v obliki črtne kode,

oznako ISMN za knjige (angl. »ISMN bookland«) v berljivem številčnem zapisu.

Te postopke je treba opraviti z računalniškim programom. Pri izdelavi črtne kode je treba upoštevati tehnične zahteve oznake EAN (International Article Number – Mednarodna številka izdelka).

Oznake ISMN, tiskane v strojno čitljivi obliki, še vedno oblikujemo v skladu s pravili, določenimi v tem priročniku. Znatno več dodatnih navodil in priporočil je za tiste, ki želijo ISMN natisniti v računalniško prepoznavni obliki, na voljo pri nacionalni ali regionalni agenciji, kjer dobijo tudi informacije o izdelovalcih črtnih kod na svojem območju.

7.4 | OBJAVLJANJE OZNAK ISMN

Oznake ISMN naj se pojavijo v vseh registrantovih oglasih, katalogih in popisih zalog, prav tako na reklamnih letakih, brošurah in drugem promocijskem gradivu.

Priporočljivo je, da je v teh gradivih oznaka ISMN natisnjena na vidnem mestu ob naslovu in opisu enote, ki jo označuje.

Oznaka ISMN naj bo vedno izpisana v popolni obliki, vključno s pojasnilom "ISMN", čeprav lahko to pojasnilo opustimo, kadar je nesporno, da gre za Mednarodno standardno številko za muzikalije.

8 | UPRAVLJANJE SISTEMA ISMN

Upravljanje sistema ISMN poteka na treh ravneh: mednarodni, nacionalni oziroma regionalni in na ravni registranta.

8.1 | MEDNARODNO UPRAVLJANJE

Na mednarodni ravni sistem ISMN upravlja Mednarodna agencija za ISMN (International ISMN Agency), ki je združenje s članstvom. Vse agencije ISMN so njene članice.

Organi vodenja združenja so Svet in Generalna skupščina. Svet sestavljajo trije člani: predsednik, podpredsednik in blagajnik. Predsednik ali podpredsednik predstavljata združenje. Blagajnik zastopa združenje skupaj z enim od dveh članov Sveta. Zato da bi izpolnil svoje naloge, Svet lahko najame pomoč od zunaj.

Svet opravlja posle združenja in je odgovoren za vse zadeve, ki niso dodeljene drugemu organu združenja. Njegove primarne odgovornosti so:

- pripraviti in sklicati generalno skupščino ter sestaviti dnevni red,
- predstaviti letno finančno in vsebinsko poročilo,
- predložiti finančni načrt,
- imenovati direktorja agencije.

Letna generalna skupščina odloča o vseh zadevah, nadzira proračun in je zlasti odgovorna za:

- volitve Sveta in dveh nadzornikov,
- odločitve glede predlogov, ki jih predloži Svet,
- oblikovanje članarine,
- sprejem finančnega načrta,
- sprejem zapisnika predhodne generalne skupščine,
- imenovanje zunanjega revizorja letnega zaključnega računa,
- sprejem in potrditev letnega poročila in letnega zaključnega računa,
- razrešitev Sveta,
- odločitve glede sprememb statuta,
- odločitev o razpustitvi združenja.

Naslov Mednarodne agencije za ISMN:

Internationale ISMN-Agentur (International ISMN Agency)
 Schlosstr. 50
 12165 Berlin (Germany)
 Tel.: +49 30 7974 5002
 E-naslov: ismn@ismn-international.org
<http://ismn-international.org>

Glavne naloge Mednarodne agencije za ISMN so:

- nadzor uporabe sistema ISMN;
- odobritev zasnove in organizacije nacionalnih in regionalnih agencij;
- dodeljevanje identifikacijskih oznak nacionalnim in regionalnim agencijam;
- svetovanje nacionalnim in regionalnim agencijam pri določanju elementov registrantov;
- promoviranje globalne uporabe sistema ISMN;
- izbor mednarodnega odbora strokovnjakov za pomoč pri reševanju problemov;
- promoviranje izmenjave informacij z objavami in regionalnimi srečanji;
- izdajanje in posodabljanje priročnika za uporabo sistema ISMN;
- koordinacija uporabe črtnih kod za ISMN.

Poleg tega Mednarodna agencija za ISMN ponuja še druge storitve, in sicer:

- nacionalnim ali regionalnim agencijam zagotavlja sezname oznak ISMN (vključno z računalniško izračunanimi kontrolnimi številkami) za registrante na območju agencije oziroma zagotavlja nujno programsko opremo za izračun le-teh;
- s pomočjo nacionalnih ali regionalnih agencij pripravlja mednarodni adresar vseh glasbenih registrantov;
- s pomočjo nacionalnih ali regionalnih agencij zagotavlja sezname napačno izračunanih ali podvojenih oznak ISMN (če je to primerno).

8.2 | NACIONALNO ALI REGIONALNO UPRAVLJANJE

Dodeljevanje oznak registrantom in povezavo registrantov v sistem ISMN običajno vodijo nacionalne ali regionalne agencije, ki jih na podlagi pogodbe, s katero tako postanejo članice sistema, imenuje Mednarodna agencija za ISMN.

Naloge nacionalne ali regionalne agencije so:

- vzdrževati stike z registranti znotraj države ali regije ter uvajati nove registrante v sistem;
- sodelovati z Mednarodno agencijo za ISMN v imenu vseh registrantov države ali regije;
- določiti najustreznejši razpon oznak posameznim registrantom, in sicer na podlagi posvetovanja s knjigotrškimi organizacijami in z registranti;
- dodeljevati oznake registrantom, ki so upravičeni do vključitve v sistem v svoji državi ali regiji, in voditi register teh registrantov in njihovih oznak;
- na podlagi posvetovanja s knjigotrškimi organizacijami in registranti določiti, kateri registranti bodo sami dodeljevali svoje oznake in katerim bo oznake dodeljevala nacionalna oziroma regionalna agencija;

- priskrbeti tehnična navodila in pomoč registrantom ter zagotoviti upoštevanje standardov in dogovorjenih postopkov;
- pripraviti priročnik za registrante v domačem jeziku (-ih);
- pripravljati izpise oznak ISMN z računalniško izračunanimi kontrolnimi številkami tistim registrantom, ki svojim izdajam sami dodeljujejo oznake ISMN;
- potrjevati pravilnost oznak ISMN, ki jih registranti sami dodelijo svojim publikacijam, ter voditi seznam teh oznak;
- obvestiti registrante o dodeljenih nepravilnih ali podvojenih oznakah ISMN;
- dodeliti oznake ISMN vsem publikacijam tistih registrantov, ki oznak ne dodeljujejo sami, in jim svetovati glede dodeljenih oznak;
- doseči popolno označevanje muzikalij v državi ali regiji;
- dogovoriti se z ustanovami, ki popisujejo glasbene tiske, in z bibliografskimi agencijami za objavo oznak ISMN s pripadajočimi naslovi;
- dogovoriti se z registranti o označevanju naslovov iz preteklih programov in poskrbeti za objavo le-teh v knjigotrških katalogih in bibliografijah;
- pomagati knjigotržcem pri uporabi oznak ISMN v računalniških sistemih;
- zagotoviti redno in brezplačno posredovanje popolnih podatkov o oznakah registrantov in o njihovih naslovih Mednarodni agenciji za ISMN, da jih le-ta lahko vključi v Adresar glasbenih založnikov za ISMN;
- redno obveščati Mednarodne agencije za ISMN o svojih dejavnostih in o položaju sistema ISMN v državi ali regiji;
- finančno prispevati k delovanju Mednarodne agencije za ISMN.

Oznako ISMN v Sloveniji skladno s standardom ISO 10957 določa Slovenska agencija za ISMN, ki deluje pod okriljem Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani. Njen naslov se glasi:

Narodna in univerzitetna knjižnica

Slovenska agencija za ISMN
 Turjaška 1, p. p. 259
 1001 Ljubljana
 Tel.: (01) 5861-333, (01) 5861-314, (01) 5861-330
 Faks.: (01) 5861-311
 E-naslov: cjp@nuk.uni-lj.si
 URL: <http://www.nuk.uni-lj.si/informacije/ISMN>

9 | ISMN IN DRUGE MEDNARODNE STANDARDNE ŠTEVILKE

9.1 | ISBN

Nekatere glasbene publikacije lahko distribuira knjigotrška mreža. Registranti, ki izdajajo glasbena gradiva, namenjena knjižnemu trgu, lahko poleg oznake ISMN dodajo še oznako ISBN (International Standard Book Number – Mednarodna standardna knjižna številka).

Včasih je težko presoditi, ali je publikacija (npr. pesmarica, himnarij ali album, ki vsebuje pretežno besedilo ali ilustracije) glasbena izdaja, "običajna" knjiga ali oboje. Tudi v takih primerih lahko publikaciji dodelimo obe oznaki, tj. oznako ISMN in oznako ISBN. Če želi registrant uporabiti samo eno izmed teh dveh oznak, je odločitev odvisna od presoje registranta, vendar lahko v primeru dvoma prednostno uporabi oznako ISMN.

Uporaba sistema ISBN je opisana v posebni knjižici. Sistem ISBN upravljajo Mednarodna agencija za ISBN, agencije za posamezna območja ISBN in nacionalne agencije. Naslov mednarodne agencije za ISBN je:

International ISBN Agency

c/o EDItEUR
39-41 North Road
London N7 9DP
United Kingdom
Tel.: +44 (0) 20 7503 6418
Faks: +44 (0) 20 7503 6418
E-naslov: info@isbn-international.org
URL: <http://www.isbn-international.org>

Naslov slovenske nacionalne agencije za ISBN je:

Narodna in univerzitetna knjižnica

Slovenska agencija za ISBN
Turjaška 1, p. p. 259
1001 Ljubljana
Tel.: (01) 5861-333, (01) 5861-314, (01) 5861-330
Faks.: (01) 5861-311
E-naslov: cip@nuk.uni-lj.si
URL: <http://www.nuk.uni-lj.si/informacije/isbn>

Kadar sta dodeljeni obe oznaki, ISMN in ISBN, morata biti obe natisnjeni na publikaciji in med seboj jasno ločeni.

9.2 | ISSN

Poleg oznak ISMN in ISBN obstaja še komplementarni sistem številčenja za kontinuirane vire (prej *serijske publikacije*), in sicer Mednarodna standardna številka za serijske publikacije (International Standard Serial Number – ISSN).

Del kontinuiranih virov – serijske publikacije – je opredeljen kot katerakoli publikacija, ne glede na medij, ki izhaja v zaporednih zvezkih, običajno s številčnimi ali časovnimi oznakami, in se nadaljuje brez predvidenega konca. Serijske publikacije je treba razločevati od monografskih publikacij v več zvezkih, katerih konec izhajanja je predviden z določenim številom zvezkov (glej poglavje 6.5).

Serijske publikacije vključujejo periodične publikacije in zbirke. Obstaja le malo periodičnih glasbenih publikacij, toda veliko glasbenih publikacij izide v zbirkah. Obema vrstama glasbenih publikacij mora biti dodeljena oznaka ISSN za naslov serijske publikacije (ki bo ostal nespremenjen ves čas izhajanja periodične publikacije ali posameznih zvezkov zbirke), posameznim enotam zbirke pa oznaka ISMN. (Če se spremeni naslov serijske publikacije, se spremeni tudi oznaka ISSN.)

Sistem ISSN, ki se imenuje ISSN Net, upravlja Mednarodni center za ISSN, katerega naslov je:

ISSN International Centre

45, Rue de Turbigo
75003 Paris France
Tel.: +33 1 44 88 22 20
Faks: +33 1 40 26 32 43
E-naslov: secretariat@issn.org
URL: <http://www.issn.org>

Naslov slovenskega nacionalnega centra za ISSN:

Narodna in univerzitetna knjižnica

Center ISSN za Slovenijo
Turjaška ulica 1, p. p. 259
1001 Ljubljana
Tel.: (01) 2001-201
E-naslov: issn@nuk.uni-lj.si
URL: <http://www.nuk.uni-lj.si/informacije/ISSN>

Založniki serijskih publikacij naj se za dodelitev oznak ISSN svojim publikacijam obrnejo na Mednarodni center za ISSN ali na nacionalni center za ISSN. Oznak ISSN založniki ne dodeljujejo sami. Kadar sta dodeljeni obe oznaki, ISMN in ISSN, morata biti obe natisnjeni na publikaciji in med seboj jasno ločeni.

9.3 | ISRC

Oznaka ISMN ni namenjena zvočnim ali video posnetkom – razen tistim, ki tvorijo del muzikalije (glej poglavje 3). Mednarodna standardna oznaka posnetka (International Standard Recording Code – ISRC) številči posamezen posnetek glasbenega dela (vendar ne fizične enote) ne glede na kontekst ali nosilec, na katerem je delo objavljeno. Oznaka ISRC je lahko trajno zapisana v izdelku kot njegov digitalni »prstni odtis«. Sistem ISRC upravlja združenje IFPI (International Federation of Phonogram and Videogram Producers – Mednarodna zveza producentov fonogramov in videogramov):

International ISRC Agency

c/o IFPI Secretariat
 10 Piccadilly
 London W1J 0DD
 United Kingdom
 Tel.: +44 (0) 20 7878 7950
 Faks: +44 (0) 20 7878 6832
 E-naslov: isrc@ifpi.org
 URL: <http://www.ifpi.org/isrc>

9.4 | ISWC

Mednarodna standardna oznaka glasbenega dela (International Standard Musical Work Code – ISWC) (ISO 15707) je sistem številčenja, ki omogoča identifikacijo glasbenih del (izraz »delo« se nanaša na stvaritev kot tako in ne na njene različne manifestacije, izdaje ali enote). Nepogrešljiva je pri upravljanju z avtorskimi pravicami. Oznako ISWC uvaja črka »T«, ki ji sledi niz devetih števil in dodatna kontrolna številka na koncu niza. Dodeljena oznaka ISWC spremlja glasbeno delo na globalni ravni. Slehera zvrst glasbenega dela, objavljena ali neobjavljena, na novo ustvarjena ali obstoječa, je upravičena do oznake ISWC. Enako velja za glasbene priredbe.

Sistem ISWC upravlja:

CISAC

20/26 Boulevard du Parc
 92200 Neuilly-sur-Seine
 France
 Tel.: +33 1 55 62 08 50
 Faks: +33 1 55 62 08 60
 E-naslov: info@iswc.org
 URL: <http://www.iswc.org>

9.5 | ISAN

Mednarodna standardna številka avdiovizualnega dela (International Standard Audiovisual Number – ISAN) (ISO 15706) se uporablja za vsa avdiovizualna dela. Izraz »avdiovizualno delo« pomeni katerokoli delo, ki sestoji iz vrste gibljivih slik, ne glede na to, ali jih spremlja glasba ali ne. Oznaka ISAN identificira dela, ne pa publikacij ali predvajanj kot njihovih fizičnih prikazov. Oznaka ISAN omogoča identifikacijo avdiovizualnih del vsem nosilcem avtorskih pravic (avtorjem, interpretom, producentom).

Sistem ISAN upravlja:

ISAN International Agency

rue Cornavin 5
 1201 Geneva
 Switzerland
 Tel.: +41 22 545 1000
 Faks: +41 22 545 1040
 E-naslov: info@isan.org
 URL: <http://www.isan.org>

9.6 | DOI

Identifikator digitalnega objekta (Digital Object Identifier – DOI) je nastal na področju založništva z namenom identifikacije elektronskih publikacij, zlasti tistih v elektronskih formatih, za uporabo na digitalnih omrežjih. DOI, dodeljen vsebini, proizvajalcu publikacije izboljšuje možnost elektronskega trgovanja. Zagotavlja učinkovito upravljanje z vsebino digitalnega objekta v katerikoli obliki, povezuje uporabnike z vsebino ponudnika, lajša elektronsko trgovanje in omogoča avtomatsko upravljanje z avtorskimi pravicami za vse vrste nosilcev.

Sistem DOI upravlja:

International DOI Foundation

5, Lakeside Avenue
Oxford, OX2 8HY
United Kingdom
Tel.: +44 1865 559070
E-naslov: contact@doi.org
URL: <http://www.doi.org>

Oznaka DOI je kompatibilna z oznako ISMN: lahko vključuje oznako ISMN in druge standardne identifikatorje, ki se uporabljajo v založništvu.

9.7 | URN

Enotno ime vira (Uniform Resource Name – URN) je trajna oznaka za informacijske vire. Pobudo je leta 1996 z imenovanjem delovne skupine za URN sprožila Delovna skupina za internetno tehniko (Internet Engineering Task Force – IETF).

URN je krovni sistem, ki se lahko prilagodi kateremukoli obstoječemu označevalnemu sistemu, vključno s sistemom DOI. Oznaka URN sestoji iz treh delov, tj. iz črkovnega niza »urn:«, označevalca imenskega prostora (Namespace Identifier – NID) in specifičnega niza imenskega prostora (Namespace Specific String – NSS), kot je definirano v standardu interneta RFC 2141. Niz NSS vsebuje označevalec, kot je ISMN. Označevalec imenskega prostora je enolično, registrirano ime za sistem označevanja, ki se uporablja kot URN.

URN-ji bodo zagotovili zanesljive, na internetu zasnovane storitve razreševanja. Mogoče bo obnoviti sam vir, njegov opis ali seznam URL-jev, na katerih bo dokument najdljiv. S stališča uporabnika bo koriščenje oznake URN enostavno: namesto tipkanja URL-ja v iskalnike bodo uporabniki prihodnosti lahko vnesli URN-je. Storitve bodo zasnovane na internetnih protokolih HTTP in na sistemu domenskih imen (Domain Name System – DNS).

9.8 | ISNI

Mednarodna standardna oznaka imena (International Standard Name Identifier – ISNI) se uporablja za identifikacijo javnih identitet sodelujočih pri ustvarjanju dela ter tistih, ki so aktivni pri njegovem razširjanju, vključno z raziskovalci, izumitelji, pisci, umetniki, vizualnimi ustvarjalci, izvajalci, producenti, založniki, agregatorji itd. Posamezna oznaka ISNI je dodeljena ustvarjalcu in je veljavna za vse oblike njegovih aktivnosti. Omogoča, da se lahko te vloge med seboj povezujejo. Oznaka ISNI zagotavlja, da se lahko v verigi trgovske dobave, v knjižnicah, v znanstvenem publiciranju in v kolektivnih organizacijah

ustvarjalci z identičnimi ali s podobnimi imeni (ne glede na pisavo, v kateri so zapisani) med seboj razločujejo.

Obstaja javno dostopna podatkovna zbirka dodeljenih oznak ISNI, po kateri je možno poizvedovati prek spletne strani in uporabniškega vmesnika. Tam, kjer so za razločevanje enot uporabljeni občutljivi podatki (kot je npr. datum rojstva), so lahko ti podatki izključeni iz nabora javno dostopnih podatkov.

Sistem ISNI upravlja:

The ISNI International Agency (ISNI-IA) Limited

c/o EDItEUR

United House

North Road

London N7 9DP

United Kingdom

E-naslov: info@isni.org

URL: <http://www.isni.org>

10 | DODATEK – DESETMESTNA OZNAKA ISMN

Oznaka ISMN je imela prvih petnajst let svojega obstoja desetmestno obliko. Prvi element je bila črka »M« (za angleško besedo za glasbo – music).

Trinajstmestno oznako ISMN spremenimo v desetmestno tako, da začetni niz »979-0« zamenjamo z »M«. Desetmestno oznako ISMN spremenimo v trinajstmestno tako, da »M« zamenjamo z nizom »979-0«.

Revizija standarda je zaradi sprememb pri oznaki ISBN postala nujna. Ker večina programske opreme, zlasti na področju distribucije, sledi potrebam skupnosti ISBN, je desetmestna oznaka postala problematična. Tako trinajstmestna oznaka zagotavlja združljivost s knjigotrško programsko opremo.

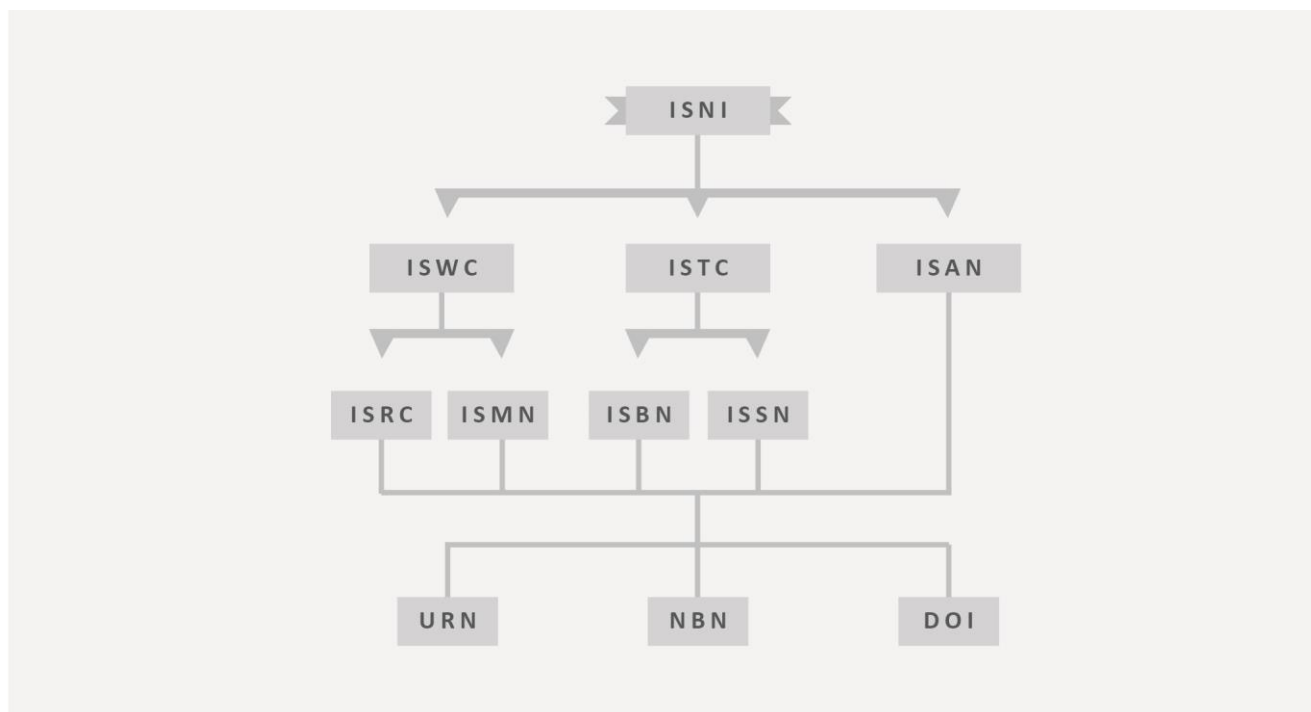
10.1 | PREOBLIKOVANJE OZNAKE ISMN

Priporočljivo je, da registranti svoje izdaje v celoti opremijo s trinajstmestno oznako ISMN. Ni pa treba spreminjati oznak ISMN v imenikih in knjižničnih katalogih, nacionalnih bibliografijah itd.

Registranti in glasbene trgovine lahko opremijo glasbene tiske z nalepkami, ki imajo natisnjene nove oznake ISMN in črtne kode.

PRILOGA

Mreža standardov

ISNI: International Standard Name Identifier (Mednarodna standardna oznaka imena)
 ISWC: International Standard Musical Work Code (Mednarodna standardna oznaka glasbenega dela)
 ISTC: International Standard Textual Work Code (Mednarodna standardna oznaka besedila)
 ISAN: International Standard Audiovisual Number (Mednarodna standardna številka avdiovizualnega dela)
 ISMN: International Standard Music Number (Mednarodna standardna številka za muzikalije)
 ISBN: International Standard Book Number (Mednarodna standardna knjižna številka)
 ISSN: International Standard Serial Number (Mednarodna standardna številka za serijske publikacije)
 ISRC: International Standard Recording Code (Mednarodna standardna oznaka posnetka)
 URN: Uniform Resource Name (Enotno ime vira)
 NBN: National Bibliography Number (Številka nacionalne bibliografije)
 DOI: Digital Object Identifier (Identifikator digitalnega objekta)

B.1 MINIMALNI NABOR METAPODATKOV ZA OZNAKO ISMN

Za metapodatke, ki so povezani z vsako dodeljeno oznako ISMN, naj bi skrbela Agencija za ISMN ali druga ustrežna bibliografska agencija.

Ker agencije za ISMN upravljajo nacionalne knjižnice, bibliografski centri ali trgovinska združenja, se od njih zahteva, da uporabljajo bibliotekarska katalogizacijska pravila oziroma razširjene nabore metapodatkov za poslovne imenike. Za ponazoritev je v nadaljevanju naveden osnovni nabor metapodatkov.

Minimalni nabor metapodatkov:

	Komentar
ISMN	Dodeli ga agencija za ISMN
Oblika izdelka	Koda, ki označuje nosilec in/ali format izdelka
Naslov	Naslov publikacije, skupaj s podnaslovom(-i), kjer je primerno
ISWC	Oznaka ISWC za vsebino glasbenega dela, kadar je primerno
Naslov in štetje zbirke	Kadar je primerno
Avtor	Koda avtorstva in ime avtorja
Izdaja	Številka izdaje (za izdaje, ki sledijo prvi), vrsta in navedba
Jezik(-i) besedila	Uporabljamo kode za jezike ISO 639-2/B
Imprint	Blagovna znamka, pod katero je publikacija objavljena
Format muzikalije	Značilen format glasbenega dela, ki ga loči od drugih formatov istega dela (npr. partitura, partitura in komplet partov)
Založnik	Oseba ali organizacija, ki je lastnik natisa na dan objave
Država objave	Uporabljamo kode za države ISO 3166-1
Datum objave	Datum prve objave s to oznako ISMN, v formatu ISO 8601 (LLLL-MM-DD)
Številka klišeja	Še posebej takrat, ko je številka klišeja del oznake ISMN (kadar je primerno)
ISMN nadrejene publikacije	ISMN nadrejene publikacije, katere del je določena publikacija, kadar je primerno

B.2 ONIX

ONIX je družina standardov, ki temeljijo na standardu XML in so namenjeni posredovanju metapodatkov o knjigah, serijskih publikacijah in drugih objavljenih medijih. Sistem ONIX je razvil in ga vzdržuje EDItEUR, mednarodno telo za standardizacijo založništva, v partnerstvu z vedno večjim številom drugih organizacij.

Standard ONIX za knjige je mednarodni standard za predstavljanje in posredovanje informacij o založniških izdelkih v elektronski obliki. Standard je bil razvit kot odziv na potrebe po elektronskem posredovanju bogatega nabora informacij o izdelku v standardiziranem formatu, in sicer med založniki, bibliografskimi agencijami, trgovci na debelo in knjigotržci. To omogoča avtomatsko obdelavo podatkov o izdelku za uporabo v katalogih, na spletnih mestih za prodajo knjig in v drugem promocijskem gradivu. Standard ONIX za knjige kot knjigotrški standard velja v mnogih državah, vključno z Avstralijo, Kanado, Finsko, Francijo, Nemčijo, Italijo, Republiko Korejo, Nizozemsko, Norveško, Rusijo, Španijo, Švedsko, Veliko Britanijo in ZDA.

Čeprav standard ONIX za knjige trenutno ne zajema vseh elementov, ki so potrebni za minimalni nabor metapodatkov za oznako ISMN, se lahko, če bo to potrebno, zlahka razvije tudi standard ONIX za glasbene tiske.

(Besedilo o standardu ONIX je prispeval Brian Green.)